

Rapport

GAST Hällristningsprojekt

Introduktion

Den 23- 24e april 2016 genomfördes ett hällristningsprojekt i södra Bohuslän med finansiering från bl.a. Carl Jacob Lindebergs Fornminnesfond. Projektet genomfördes av fil.kand Fredrik Gustavsson och fil.kand Kjell Denti Gunnarsson i samverkan med Göteborgs Arkeologiska Studentförening (GAST) och docent Johan Ling från Göteborgs Universitet. Med hjälp av finansieringen kunde experterna Sven-Gunnar Broström och Kenta Ihrestam anlitas vilket var oundgängligt för inventeringen. Totalt deltog 25 studenter från Göteborgs Universitet. Nio nya hällristningslokaler hittades under de två dagarna i fält. Av dessa nio innehöll två lokaler figurativa ristningar, och de resterade sju innehöll endast skålgropar. Den största skålgropslokalen innehöll 134 st skålgropar. Det mest prominent fyndet var av en s.k. *oxhide ingot* (se figur 4 & 5), en oxhudstacka som är en avbildning av en koppartacka som antagligen importerats från Medelhavet. I Sverige fanns endast 3 st tidigare kända oxhudstackor avbildade på hällarna, varav en hade hittats i Bohuslän (Ling & Stos-Gale 2015: 193).

Målsättning

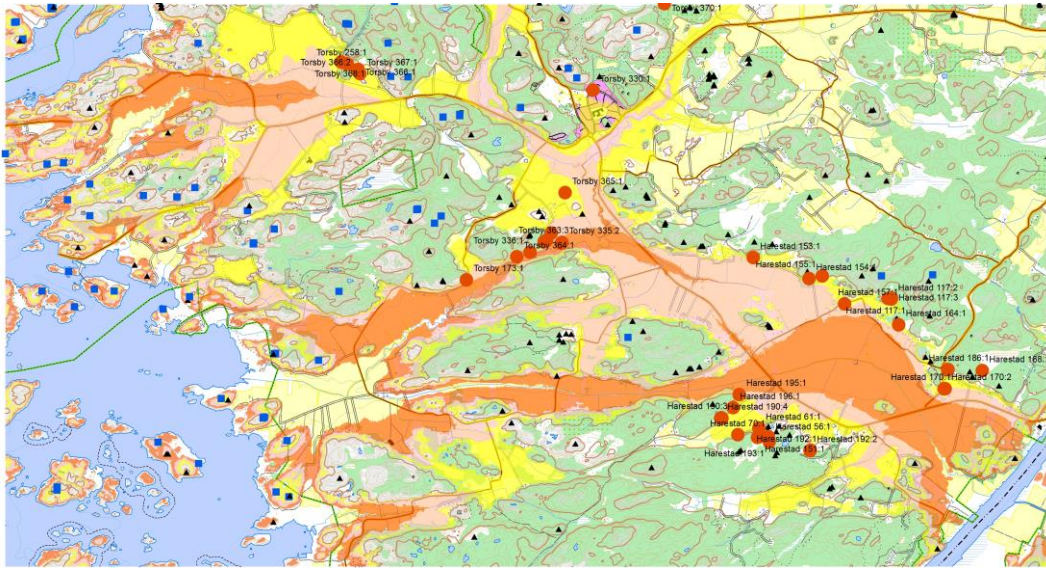
Vårt mål var att inventera ett område i södra Bohuslän efter figurativa hällristningslokaler, med hjälp av Johan Lings forskning om korrelationen mellan hällristningars lokalisering och strandlinjeförskjutningen (Ling 2008), i Bohuslän och undersöka behovet av framtida inventeringar. Med hjälp av ArcGis gjordes kartor där den förhistoriska strandlinjen, samt de befintliga registrerade hällristningarna och de övriga förhistoriska lämningarna relevanta för vår inventering, var utmarkerade. Vi önskade också att inventeringen skulle ske i samband med GAST så att den också skulle ha en pedagogisk funktion för den Historiska Institutionens studenter. Nyfynden redovisas i tabell 1 nedan och i figur 3.

Sammanfattning

De mål som satts för detta projekt har absolut uppnåtts och resultatet var över förväntan. Det finns goda skäl att vidare inventera södra Bohuslän utifrån samma teori och metod, vilket också är vår rekommendation.

Det var även ett bra beslut att använda studenter för inventeringen då detta möjliggjorde att en stor areal kunde undersökas till ett överkomligt pris, samtidigt som kunskap och expertis kunde överföras från erfarna experter till studenterna.

Med vänliga hälsningar, fil.kand Fredrik Gustavsson, och fil.kand Kjell Denti Gunnarsson.
2016-08-22

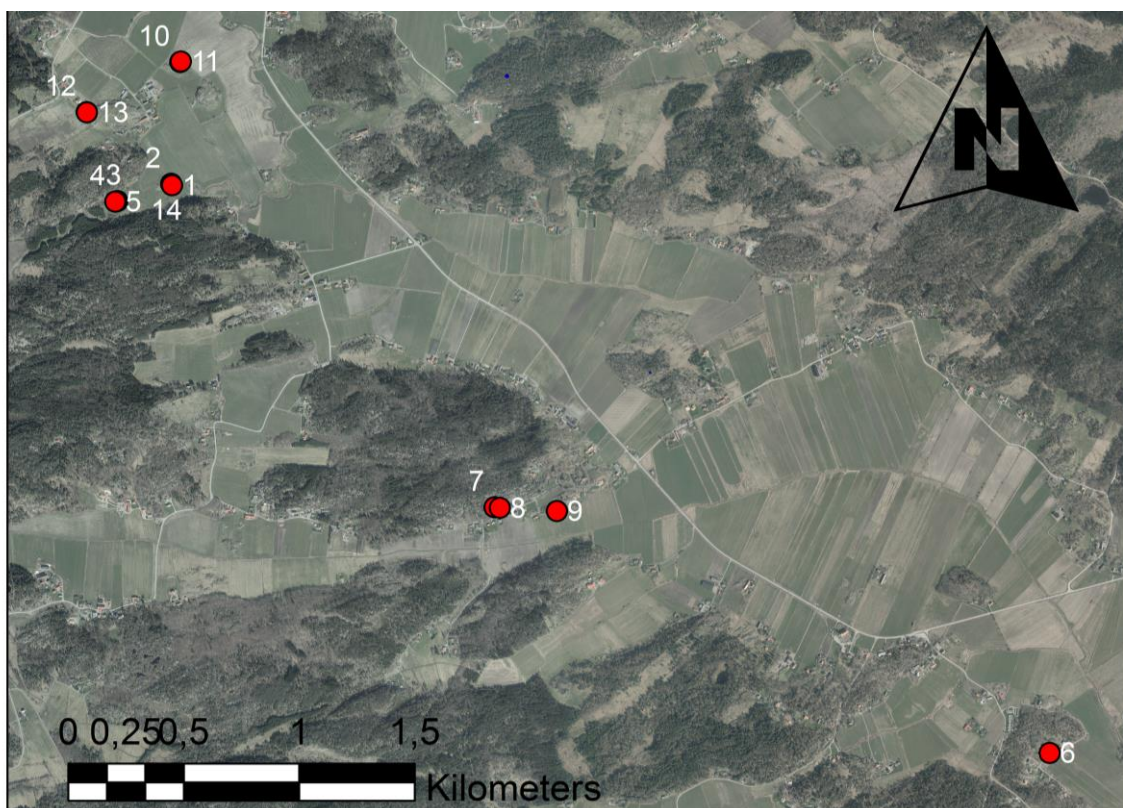
Figur 1: Karta över området med strandlinjeförskjutning, samt registrerade fornlämningar, utmarkerade. Mörk, genomskinlig grött = 5-10 MÖH. Genomskinlig, rosa = 10-15 MÖH. Genomskinlig, stark/lysgul = 15-20 MÖH. Röda punkter = tidigare kända hållar med hållristningar. Svarta trianglar = rösen. Blåa kvadrater = stensättningar.

Figur 2: Översikt över de deltagande.

Tabell 1: Tabell över de nyfynd som gjordes under inventeringen.

Nyfynd 1	4 skålgropar
Nyfynd 2	4 skålgropar
Nyfynd 3	1 skålgrop
Nyfynd 4	1 skålgrop
Nyfynd 5	1 skålgrop
Nyfynd 6	2 skålgropar
Nyfynd 7	3 skålgropar.
Nyfynd 8	4 skålgropar.
Nyfynd 9	1 skålgrop.
Nyfynd 10	Oxhudstacka (se figur 4 och 5)
Nyfynd 11	1 skålgrop.
Nyfynd 12	134 skålgropar
Nyfynd 13	4 skålgropar.
Nyfynd 14	Fotsulor i samband med Torsby 335:2

Figur 3: Karta över nyfynd

Figur 4: Skärmdump av en 3D-modell som gjordes över oxhudstacksavbildningen.

Figur 5: Skärmdump av en 3D-modell som gjordes över oxhudstacksavbildningen.

Källor

Ling, Johan. 2008. *Elevated rock art – towards a maritime understanding of Bronze Age rock art in northern Bohuslän, Sweden*. GOTARC Serie B. Gothenburg Archaeological Thesis 49. Gothenburg.

Ling, Johan. Stos-Gale, Zofia. 2015. *Representations of oxhide ingots in Scandinavian rock art: the sketchbook of a Bronze Age traveller?* in *Antiquity* / Volume 89 / Issue 343 / February 2015, pp 191-209.